

PHƯƠNG PHÁP GIẢNG DẠY LUẬT HÌNH SỰ TRÊN CƠ SỞ NHỮNG NỘI DUNG ĐỔI MỚI CHÍNH SÁCH HÌNH SỰ VIỆT NAM HIỆN NAY

Đặng Văn Cường¹

Email: luatsuchinhphap@gmail.com

Ngày tòa soạn nhận được bài báo: 19/11/2025

Ngày phản biện đánh giá: 03/12/2025

Ngày bài báo được duyệt đăng: 15/12/2025

DOI: 10.59266/houjs.2025.1067

Tóm tắt: Việc sửa đổi Bộ luật Hình sự không chỉ là yêu cầu tất yếu mà còn mang ý nghĩa đặc biệt quan trọng trong việc tăng cường hiệu quả đấu tranh phòng, chống tội phạm và hoàn thiện hệ thống pháp luật theo hướng hiện đại, phù hợp với tiến trình hội nhập và phát triển bền vững. Cùng với đó, những thay đổi này đặt ra đòi hỏi cấp thiết phải đổi mới nội dung và phương pháp giảng dạy môn Luật Hình sự trong chương trình đào tạo cử nhân luật, nhằm bảo đảm sinh viên được trang bị đầy đủ, kịp thời kiến thức pháp lý và tư duy pháp lý phù hợp với bối cảnh pháp luật mới. Bài viết này nghiên cứu phương pháp giảng dạy Luật Hình sự trên cơ sở những nội dung đổi mới chính sách hình sự Việt Nam hiện nay thông qua đó kiến nghị những phương án phù hợp, hiệu quả nhằm xây dựng phương pháp giảng dạy Luật Hình sự hiệu quả, bám sát thực tiễn.

Từ khóa: hình sự, Luật Hình sự, phương pháp giảng dạy, nội dung đổi mới

I. Đặt vấn đề

Việt Nam đang bước vào giai đoạn phát triển mạnh mẽ, với khát vọng trở thành quốc gia phát triển, có thu nhập cao vào năm 2045. Song song với đó, trước sự phát triển nhanh chóng của đất nước và sự xuất hiện của nhiều loại tội phạm mới với tính chất ngày càng biến tướng, phức tạp và nguy hiểm, yêu cầu đặt ra là phải kịp thời hoàn thiện cơ chế pháp lý để thích ứng, phòng ngừa và đấu tranh hiệu quả. Vì

vậy, việc sửa đổi Bộ luật Hình sự là yêu cầu tất yếu, có ý nghĩa đặc biệt quan trọng. Những sửa đổi, bổ sung này không chỉ củng cố công cụ pháp lý trọng yếu trong phòng, chống tội phạm, mà còn góp phần hoàn thiện hệ thống pháp luật hình sự, đáp ứng yêu cầu hội nhập quốc tế và phát triển bền vững. Đồng thời, việc ban hành các sửa đổi, bổ sung Bộ luật Hình sự cũng đặt ra đòi hỏi đổi mới mạnh mẽ đối với môn học Luật Hình sự trong chương trình đào tạo cử nhân luật. Điều này nhằm bảo đảm

¹ Trường Đại học Thủy Lợi

sinh viên được trang bị đầy đủ, kịp thời các kiến thức pháp lý mới, phát triển tư duy tư pháp hiện đại và định hướng nghề nghiệp phù hợp trong lĩnh vực hình sự nói riêng và ngành Luật nói chung.

II. Cơ sở lý thuyết

Trước hết, chính sách pháp luật là một phần của chính sách xã hội nói chung, là hoạt động của các chủ thể tương ứng trong lĩnh vực pháp luật. Các quan điểm, mục tiêu, chiến lược, định hướng... là cơ sở của chính sách pháp luật. Vì vậy, chính sách pháp luật là hoạt động của các chủ thể nhằm xây dựng hệ thống quy phạm pháp luật để điều chỉnh các quan hệ xã hội theo định hướng, tư tưởng của Đảng và các quan hệ phát sinh trong quá trình chấp hành, điều hành của Nhà nước (Học viện Khoa học xã hội, 2019). Chính sách hình sự là một phần của chính sách pháp luật, là những định hướng, chủ trương trong việc sử dụng pháp luật hình sự và lĩnh vực đấu tranh chống tội phạm và phòng ngừa tội phạm (Đào, 2000). Trong đó, chính sách pháp luật hình sự là phương hướng có tính chất chỉ đạo trong hoạt động lập pháp và áp dụng pháp luật hình sự, đảm bảo sự ổn định của hệ thống pháp luật hình sự, tăng cường bảo vệ các quyền và tự do đã được ghi nhận trong các văn bản luật, cũng như các lợi ích hợp pháp của xã hội và của Nhà nước bằng pháp luật hình sự. Bên cạnh đó, chính sách PLHS còn góp phần nâng cao hiệu quả trong hoạt động đấu tranh, phòng ngừa tội phạm

Phương pháp giảng dạy là cách thức và hệ thống hoạt động có mục tiêu mà giáo viên sử dụng để tổ chức bài học, nhằm giúp người học tiếp thu kiến thức, hình thành kỹ năng, thái độ, phát triển tư duy, biến quá trình dạy học thành hoạt động chung hiệu quả giữa người dạy và người

học. Nó không chỉ là truyền đạt thông tin mà là một quy trình khoa học giúp người học chủ động khám phá và phát triển bản thân, thay vì chỉ thụ động tiếp thu. Tại khoản 1 Điều 9 Thông tư 17/2021/TT-BGDĐT ngày 22/6/2021 của Bộ Giáo dục và Đào tạo quy định về chuẩn chương trình đào tạo; xây dựng, thẩm định và ban hành chương trình đào tạo các trình độ của giáo dục đại học: *Phương pháp giảng dạy phải được thiết kế theo cách tiếp cận lấy người học làm trung tâm và chủ thể của quá trình đào tạo, thúc đẩy người học phát huy chủ động và nỗ lực tham gia các hoạt động học tập; định hướng hiệu quả để người học đạt được chuẩn đầu ra của mỗi học phần, mỗi thành phần và của cả chương trình đào tạo.*

Song song với sự vận động của chính sách hình sự, lý luận về giáo dục pháp luật nhấn mạnh rằng đào tạo luật không chỉ dừng lại ở việc truyền đạt quy phạm, mà phải hình thành tư duy pháp lý, năng lực phản biện và khả năng xử lý tình huống cho người học. Các nghiên cứu giáo dục hiện đại chỉ ra rằng việc học luật hiệu quả phải gắn với quá trình phân tích, áp dụng và phản tư đối với các tình huống pháp lý cụ thể; người học cần được đặt vào môi trường mô phỏng nghề nghiệp để tiếp xúc với các vấn đề pháp lý thực tiễn. Đặc thù của môn Luật Hình sự - một lĩnh vực gắn chặt với thực tiễn điều tra, truy tố, xét xử và chính sách hình sự càng làm nổi bật nhu cầu đổi mới phương pháp giảng dạy theo hướng tăng tính phân tích, ứng dụng, kết hợp giữa lý thuyết cấu thành tội phạm với bài tập tình huống, án lệ và các dữ liệu nghiên cứu tội phạm.

III. Phương pháp nghiên cứu

Tổng quan bài viết, người viết sử dụng phân tích - diễn giải - quy nạp để

diễn giải quy định pháp luật mới để tìm ra yêu cầu đối với hoạt động giảng dạy, đồng thời quy nạp từ các nội dung mới đề xuất công cụ, phương pháp dạy học phù hợp hơn đối với lĩnh vực hình sự hiện nay (đưa ra các kết quả có cơ sở khoa học).

Bài viết cũng sử dụng phương pháp nghiên cứu phân tích, tổng hợp (phân tích các văn bản quy phạm pháp luật như Bộ luật hình sự, luật sửa đổi bổ sung Bộ luật Hình sự,... và tổng hợp các quan điểm khoa học, lý luận về chính sách hình sự và phương pháp giảng dạy luật. Ngoài ra, người viết còn sử dụng phương pháp mô hình hóa - hệ thống hóa nhằm xây dựng mô hình phương pháp giảng dạy phù hợp với các nội dung đổi mới của chính sách hình sự, hệ thống hóa nội dung bài giảng theo nhóm tội phạm, nguyên tắc xử lý, chính sách hình sự mới nhất hiện nay.

IV. Kết quả nghiên cứu và thảo luận

4.1. Những nội dung đổi mới chính sách hình sự Việt Nam hiện nay

Qua quá trình nghiên cứu, đối chiếu giữ Bộ luật Hình sự 2015 và Luật số 86/2025/QH15 sửa đổi, bổ sung một số điều của Bộ luật Hình sự, người viết nhận thấy rằng, Luật số 86/2025/QH15 sửa đổi, bổ sung một số điều của Bộ luật Hình sự có nhiều những sửa đổi, bổ sung tiêu biểu như sau:

Thứ nhất, một trong những điểm mới tiêu biểu và mang tính nhân đạo nhất của Luật sửa đổi, bổ sung Bộ luật Hình sự số 86/2025/QH15 là bỏ hình phạt tử hình tại nhiều tội danh.

Cho đến năm 2025, Luật số 86/2025/QH15 ngày 25/6/2025 sửa đổi, bổ sung Bộ luật Hình sự, có hiệu lực từ ngày 01 tháng 7 năm 2025, hình phạt tử hình sẽ chính thức được bãi bỏ đối với 8 tội danh

cụ thể (Khoa Luật, 2025). Các tội danh này bao gồm: Tội hoạt động nhằm lật đổ chính quyền nhân dân (Điều 109); Tội gián điệp (Điều 110); Tội phá hoại cơ sở vật chất - kỹ thuật của nước Cộng hòa xã hội chủ nghĩa Việt Nam (Điều 114); Tội sản xuất, buôn bán hàng giả là thuốc chữa bệnh, thuốc phòng bệnh (Điều 194); Tội vận chuyển trái phép chất ma túy (Điều 250); Tội tham ô tài sản (Điều 353); Tội nhận hối lộ (Điều 354); Tội phá hoại hòa bình, gây chiến tranh xâm lược (Điều 421). Do đó, hiện nay số lượng tội danh có hình phạt tử hình đã giảm thiểu so với các Bộ luật Hình sự trước đây.

Việc bãi bỏ hình phạt tử hình cho các tội danh này thể hiện chính sách nhân đạo, đề cao tinh thần giáo dục, ngăn chặn nhiều hơn là trừng trị và răn đe người phạm tội của Bộ luật Hình sự và nhằm phù hợp với các xu hướng nhân quyền quốc tế và nâng cao hình ảnh của Việt Nam trên trường quốc tế. Điều này cũng cho thấy sự tin tưởng vào hiệu quả của các hình phạt khác - những biện pháp răn đe và trừng trị đủ sức nghiêm khắc để thay thế cho hình phạt tử hình. Ngoài ra, luật cũng quy định rõ về điều khoản chuyển tiếp đối với các bản án tử hình đã tuyên trước ngày 01 tháng 7 năm 2025 cho các tội danh nêu trên mà chưa thi hành án. Cụ thể, chánh án Tòa án nhân dân tối cao sẽ quyết định chuyển hình phạt tử hình thành hình phạt tù chung thân theo các trường hợp tại Luật sửa đổi, bổ sung. Quy định này đảm bảo tính nhân văn và sự nhất quán trong việc áp dụng luật mới, tránh gây xáo trộn cho các trường hợp đang trong quá trình thi hành án.

Thứ hai, Luật sửa đổi, bổ sung một số điều của Bộ luật Hình sự số 86/2025/QH15 quy định sẽ không thi hành án tử

hình đối với trường hợp “Người mắc bệnh ung thư giai đoạn cuối” (khoản 1 Điều 1 sửa đổi bổ sung khoản 3 Điều 40 của Bộ luật Hình sự 2015).

Theo đó, Luật mới thay thế trường hợp “Người bị kết án tử hình về tội tham ô tài sản, tội nhận hối lộ mà sau khi bị kết án đã chủ động nộp lại ít nhất ba phần tư tài sản tham ô, nhận hối lộ và hợp tác tích cực với cơ quan chức năng trong việc phát hiện, điều tra, xử lý tội phạm hoặc lập công lớn” bằng trường hợp “Người mắc bệnh ung thư giai đoạn cuối”. Sự thay đổi này là hợp lý, bởi lẽ hình phạt tử hình cho các tội danh tham ô tài sản và nhận hối lộ đã được bãi bỏ hoàn toàn trong Luật sửa đổi cũng như tăng cao tính nhân đạo đối với những người phạm tội mắc bệnh hiểm nghèo, thời gian sống để thi hành án không cao.

Thứ ba, Luật sửa đổi, bổ sung một số điều của Bộ luật Hình sự số 86/2025/QH15 quy định khắt khe hơn về việc giảm thời hạn chấp hành hình phạt tù chung thân. Đặc biệt, tăng cao những điều kiện xét giảm án đối với tội tham ô tài sản, tội nhận hối lộ,...

Mặc dù hình phạt tử hình đã được bãi bỏ đối với tội tham ô tài sản và nhận hối lộ, tuy nhiên Luật sửa đổi, bổ sung Bộ luật Hình sự lại đồng thời siết chặt các điều kiện để được xét giảm án đối với hình phạt tù chung thân. Thay vì chỉ tập trung vào hình phạt nặng nhất, pháp luật hiện nay ưu tiên việc thu hồi tài sản và khuyến khích sự hợp tác từ phía người phạm tội. Đây là một cách tiếp cận thực dụng nhằm tối đa hóa việc thu hồi tài sản nhà nước công cộng và phá vỡ các mạng lưới tham nhũng, thay vì chỉ đơn thuần trừng phạt cá nhân.

Đặc biệt, đối với các tội tham ô tài sản, tội nhận hối lộ, người bị kết án tử về

hai tội danh này chỉ có thể được xem xét giảm thời hạn chấp hành hình phạt tù khi đáp ứng đồng thời các điều kiện nghiêm ngặt sau :

- Chủ động nộp lại ít nhất ba phần tư giá trị tài sản tham ô hoặc nhận hối lộ.

- Đã tích cực hợp tác với cơ quan chức năng trong việc phát hiện, điều tra, xử lý tội phạm hoặc lập công lớn.

- Thời gian đã chấp hành hình phạt để được xét giảm lần đầu là một phần ba thời hạn đối với hình phạt cải tạo không giam giữ, hình phạt tù có thời hạn, 12 năm đối với tù chung thân.

Thứ tư, đối với những tội phạm về ma túy, Luật sửa đổi, bổ sung một số điều của Bộ luật Hình sự số 86/2025/QH15 có nhiều những sửa đổi quan trọng.

Một là, Luật sửa đổi, bổ sung một số điều của Bộ luật Hình sự số 86/2025/QH15 bổ sung tội danh “Sử dụng trái phép chất ma túy” (Điều 256a) vào sau Điều 256.

Đây là một trong những điểm mới đáng chú ý là việc Bộ luật Hình sự sửa đổi, bổ sung tội danh “Sử dụng trái phép chất ma túy” tại Điều 256a vào sau Điều 256 (Tội chứa chấp việc sử dụng trái phép chất ma túy). Việc bổ sung này nhằm lấp khoảng trống pháp lý còn tồn tại trước đây, nơi người sử dụng ma túy bị phát hiện sau khi đã sử dụng thường không bị xử lý hình sự mà chỉ bị xử phạt hành chính hành vi sử dụng kèm buộc đưa người sử dụng đi cai nghiện. Quy định này tăng cao tinh thần cấm bắt kỳ các hành vi bất hợp pháp liên quan với ma túy. Điều này cho thấy pháp luật và xã hội càng ngày càng nhận diện và ý thức cũng như đề cao tinh thần phòng ngừa đối với tính nguy hại của các chất ma túy.

Hai là, Luật sửa đổi, bổ sung một số điều của Bộ luật Hình sự số 86/2025/

QH15 có nhiều những sửa đổi lớn trong quy định về các tội phạm về ma túy khác.

Ngoài việc bổ sung Tội sử dụng trái phép chất ma túy, Luật sửa đổi còn có những điều chỉnh quan trọng khác đối với các tội phạm về ma túy. Cụ thể, đối với Tội sản xuất trái phép chất ma túy (Điều 248) và Tội mua bán trái phép chất ma túy (Điều 251), Luật mới đã tách khung hình phạt “*phạt tù 20 năm, tù chung thân hoặc tử hình*” thành 2 khung hình phạt riêng biệt: “*20 năm hoặc tù chung thân*” và “*tù chung thân hoặc tử hình*”. Sự phân tách này nhằm phân hóa rõ hơn mức độ xử lý, tăng tính minh bạch và linh hoạt trong việc áp dụng hình phạt, đồng thời đảm bảo sự nghiêm khắc cần thiết đối với các hành vi ở mức đặc biệt nghiêm trọng. Ngoài ra, Luật sửa đổi, bổ sung cũng bỏ hình phạt tử hình đối với tội vận chuyển trái phép chất ma túy, tuy nhiên, việc giảm nhẹ trách nhiệm hình sự đối với một số những tội danh, trong đó có tội vận chuyển trái phép chất ma túy cũng đặt ra thách thức rất lớn cho cơ chế phòng ngừa, ngăn chặn loại tội phạm này phát sinh, nhất là khi có những tội phạm liên quan đến ma túy đã không còn mức hình phạt nghiêm khắc nhất là hình phạt tử hình.

Bên cạnh đó, hai loại chất ma túy mới là Ketamine và Fentanyl đã được bổ sung vào cấu thành của 5 tội phạm về ma túy, bao gồm: Tội sản xuất trái phép chất ma túy (Điều 248), Tội tàng trữ trái phép chất ma túy (Điều 249), Tội vận chuyển trái phép chất ma túy (Điều 250), Tội mua bán trái phép chất ma túy (Điều 251), và Tội chiếm đoạt chất ma túy (Điều 252). Việc cập nhật các loại chất ma túy mới vào luật cho thấy sự thích ứng nhanh chóng của pháp luật trước sự biến đổi liên tục của thị trường ma túy và các thách thức mới trong công tác phòng, chống ma túy.

Thứ năm, Luật sửa đổi, bổ sung một số điều của Bộ luật Hình sự số 86/2025/QH15 sửa đổi, bổ sung hướng đến mở rộng và tăng nặng trách nhiệm hình sự của pháp nhân thương mại.

Một bước tiến đáng kể trong việc hoàn thiện khung pháp lý về trách nhiệm hình sự là việc mở rộng phạm vi chịu trách nhiệm hình sự đối với pháp nhân thương mại. Việc mở rộng phạm vi chịu trách nhiệm hình sự đối với pháp nhân thương mại không chỉ dừng lại ở việc tăng gấp đôi mức phạt tiền mà còn thể hiện thông qua việc tăng số lượng các tội danh mà pháp nhân là đối tượng bị truy cứu trách nhiệm hình sự nếu vi phạm. Sự nghiêm khắc này thúc đẩy một văn hóa tuân thủ pháp luật cao hơn từ các doanh nghiệp.

Nhiều điều luật đã được sửa đổi để quy định rõ mức phạt tiền cao gấp đôi mức trước đây cũng như các hình phạt bổ sung (như cấm kinh doanh, cấm hoạt động trong một số lĩnh vực, cấm huy động vốn) đối với pháp nhân thương mại phạm tội. Ví dụ, đối với Tội sản xuất, buôn bán hàng giả (Điều 192), pháp nhân thương mại có thể bị phạt tiền từ 2.000.000.000 đồng đến 18.000.000.000 đồng hoặc đình chỉ hoạt động vĩnh viễn. Tương tự, các tội về môi trường (Điều 235, 237, 238, 239), Tội hủy hoại nguồn lợi thủy sản (Điều 242), Tội hủy hoại rừng (Điều 243), Tội vi phạm bảo vệ động vật hoang dã (Điều 244), Tội quản lý khu bảo tồn thiên nhiên (Điều 245), Tội nhập khẩu, phát tán loài ngoại lai xâm hại (Điều 246) đều có các khung phạt tiền và đình chỉ hoạt động nghiêm khắc hơn đối với pháp nhân thương mại.

4.2. Những vấn đề trọng tâm với môn học Luật hình sự trong đào tạo cử nhân Luật trước chính sách sửa đổi, bổ sung Bộ luật Hình sự hiện nay

Hiện nay, các cơ sở đào tạo cử nhân luật của Việt Nam có thể được xếp thành

03 nhóm chính: (1) Các trường độc lập đào tạo chuyên về luật (Trường Đại học Luật Hà Nội và Trường Đại học Luật TP. Hồ Chí Minh); (2) các Trường Đại học Luật thuộc các Đại học Quốc gia và Đại học Vùng (Trường Đại học Luật thuộc ĐHQG Hà Nội, Trường Đại học Luật thuộc Đại học Huế, và Trường Đại học Kinh tế - Luật thuộc ĐHQG TP. Hồ Chí Minh); và (3) các Khoa luật trực thuộc các trường đại học đa ngành (Khoa Luật Đại học Công đoàn, Khoa Luật Trường Đại học Vinh, Khoa Luật Trường Đại học Kinh tế Đà Nẵng, Khoa Luật Trường Đại học Bình Dương, Khoa Luật Trường Đại học Cần Thơ,...). Ngoài ra, có một số cơ sở đào tạo cử nhân luật mang tính đặc thù như Trường Đại học Cảnh sát nhân dân, Học viện An ninh nhân dân, Học viện Tòa án, hay Trường Đại học Kiểm sát Hà Nội (Hò, 2022).

Đứng trước sự thay đổi, sửa đổi của Bộ luật Hình sự hiện hành, đặt ra yêu cầu cần phải cải tiến tương ứng trong nội dung và phương pháp giảng dạy môn học Luật hình sự tại các trường đào tạo luật. Người viết thấy rằng với một hệ thống cơ sở đào tạo luật đa dạng và phong phú trên khắp đất nước như hiện tại, việc sửa đổi, thay đổi việc dạy và học bộ môn Luật hình sự theo những sửa đổi, bổ sung mới nhất của Bộ luật Hình sự hiện hành là một việc rất khó khăn vì cần thiết phải giải được bài toán làm sao để thay đổi nhanh, kịp thời nhưng cũng phải đồng thời chuẩn xác và đồng bộ giữa các cơ sở đào tạo là hết sức phức tạp.

Chính vì vậy, bằng những nghiên cứu này, cho thấy rằng những chương trình đào tạo luật tại các cơ sở đào tạo luật hiện nay cần có những sự sửa đổi, chỉnh sửa như sau:

Thứ nhất, các chương trình giảng dạy môn Luật hình sự cần được điều chỉnh theo hướng hiện đại, gắn với thực tiễn và tích hợp kịp thời các nội dung mới của Bộ luật Hình sự sửa đổi, bổ sung năm 2025. Việc này nhằm thay thế những quy định, điều luật đã lạc hậu hoặc hết hiệu lực, đồng thời phản ánh đầy đủ tinh thần và định hướng thay đổi của pháp luật mới

Theo số liệu từ Cục An ninh mạng và phòng, chống tội phạm sử dụng công nghệ cao Bộ Công an, chỉ tính riêng năm 2024, cả nước đã ghi nhận hơn 17.000 vụ việc liên quan đến lừa đảo mạng, gây thiệt hại hàng nghìn tỷ đồng. Con số ấy không chỉ phản ánh mức độ nghiêm trọng của vấn đề, mà còn gióng lên “hồi chuông” cảnh báo về an toàn thông tin cá nhân và tài sản của người dân trong kỷ nguyên số (Hoài Nam, 2025). Điều này yêu cầu quá trình giảng dạy, nghiên cứu về Bộ luật Hình sự sửa đổi, bổ sung 2025 cần đi sâu hơn về các tội phạm công nghệ cao nhằm đáp ứng kịp thời sự “phát triển bùng nổ không đáng có” của loại tội phạm này.

Bên cạnh đó, theo số liệu thống kê của Bộ Công an, chỉ trong tháng 10/2025, toàn quốc đã xảy ra 2.567 vụ án liên quan đến ma túy. Điều này cho thấy các sửa đổi, bổ sung quan trọng về hình phạt đối với các tội danh ma túy cần được chú trọng, đi sâu hơn trong quá trình giảng dạy. Việc này không chỉ giúp sinh viên nắm bắt kịp thời các kiến thức pháp lý cập nhật, mà còn góp phần tuyên truyền, nâng cao nhận thức về những hệ lụy nghiêm trọng của ma túy, đặc biệt với sinh viên - nhóm đối tượng trẻ, dễ bị lôi kéo, dụ dỗ và tiềm ẩn nguy cơ trở thành “người phạm tội tiềm năng” liên quan đến ma túy.

Ngoài ra, những quy định mới về trách nhiệm hình sự của pháp nhân trong

bối cảnh sửa đổi Bộ luật Hình sự cũng cần được chú trọng và giảng dạy trong môn học Luật hình sự hiện nay. Điều này xuất phát từ việc Việt Nam hiện nay có sự tăng trưởng lớn về kinh tế, kéo theo xu hướng tích cực rằng có nhiều doanh nghiệp cũng sẽ phát triển, xuất hiện ở Việt Nam. Tuy nhiên, không phải doanh nghiệp nào cũng có sự am hiểu pháp luật hay có đội ngũ nhân lực pháp chế đủ mạnh để tránh khỏi những rủi ro pháp lý cần thiết. Do đó, khi có thực hiện hành vi vi phạm pháp luật, các doanh nghiệp thường có tâm lý trốn tránh, thoái thác trách nhiệm hoặc xử lý truyền thông bằng những phương án “phi pháp”. Từ thực trạng này dẫn đến chế tài hình sự với pháp nhân hiện nay đã được nâng cao và nghiêm khắc hơn, phức tạp hơn so với các Bộ luật Hình sự trước đây. Do đó, quá trình đào tạo cử nhân luật tại các cơ sở đào tạo luật cần chú trọng điều này khi đưa luật sửa đổi, bổ sung Bộ luật Hình sự vào giảng dạy.

Thứ hai, cần chuyển đổi cách thức giảng dạy môn Luật hình sự từ phương pháp truyền thống sang hướng thực tiễn, lấy tình huống và kinh nghiệm nghề nghiệp làm trung tâm

Các tổ chức đào tạo cử nhân luật nên đẩy mạnh hoạt động học tập thông qua tình huống giả định, diễn án, mô phỏng phiên tòa hình sự... nhằm giúp sinh viên không chỉ nắm vững các quy định pháp luật trên văn bản mà còn hiểu và vận dụng chúng vào thực tế, qua đó tích lũy kinh nghiệm phục vụ cho quá trình học tập và hành nghề sau này.

Bên cạnh đó, cần thường xuyên tổ chức cho sinh viên phân tích bản án, rèn luyện kỹ năng tư duy pháp lý hình sự, cũng như tăng cường các buổi trao đổi và chia sẻ kinh nghiệm, kiến thức nghề

ngiệp trong lĩnh vực Luật hình sự nói riêng và ngành luật nói chung. Đặc biệt, nên chú trọng mời các chuyên gia thực tiễn như luật sư, kiểm sát viên, thẩm phán tham gia giảng dạy để cung cấp cho sinh viên góc nhìn đa chiều và kiến thức sát thực tế.

Thứ ba, cần tăng cường liên kết giữa giảng dạy và thực tiễn nghề nghiệp cũng như nâng cao chất lượng của cử nhân luật

Đối với môn Luật hình sự, việc giảng dạy không chỉ dừng lại ở việc trang bị kiến thức lý thuyết, mà cần gắn liền với định hướng và rèn luyện các kỹ năng nghề nghiệp thiết yếu. Cụ thể, sinh viên cần được phát triển: Kỹ năng buộc tội và bào chữa; Kỹ năng phân tích chứng cứ và tư duy phản biện; Nhận thức và tuân thủ đạo đức nghề nghiệp trong tổ tụng hình sự. Nâng cao chất lượng đào tạo cử nhân luật, thắt chặt yêu cầu về đầu ra cũng là đồng thời nâng cao chất lượng nguồn nhân lực pháp luật cho xã hội, nhất là trong môi trường cử nhân luật, luật sư tràn lan như hiện nay.

Thứ tư, công cụ học tập, tư liệu học tập là tài liệu, giáo trình,... cần được sửa đổi, cập nhật kịp thời với những thay đổi, sửa đổi của Bộ luật Hình sự hiện tại

Sự thay đổi của Bộ luật Hình sự hiện hành đòi hỏi những giáo trình, tài liệu phục vụ công tác giảng dạy, học tập cũng cần sửa đổi, thay đổi kịp thời. Theo đó, cần biên soạn giáo trình thống nhất, cập nhật đầy đủ nội dung Bộ luật sửa đổi và xây dựng lại ngân hàng tình huống thực tiễn và kết nối học liệu số - hệ thống tra cứu bản án, dữ liệu tội phạm, văn bản hướng dẫn,... để sinh viên có nguồn tài nguyên học liệu đa dạng, chi tiết, cụ thể để nghiên cứu phục vụ quá trình học tập và hành nghề sau này.

V. Kết luận và kiến nghị

Với thực tiễn như đã trình bày nêu trên, người viết xin đưa ra một số những kiến nghị liên quan đến vấn đề đề dạy và học đối với môn học Luật hình sự trong đào tạo cử nhân luật trong bối cảnh sửa đổi, bổ sung Bộ luật Hình sự hiện hành. Cụ thể như sau:

5.1. Cần sớm xây dựng và ban hành khung chương trình đào tạo cử nhân luật phù hợp

Bộ Tư pháp và Bộ Giáo dục & Đào tạo cần sớm xây dựng và ban hành khung chương trình đào tạo cử nhân luật phù hợp với Bộ luật Hình sự sửa đổi, bổ sung năm 2025. Những thay đổi đáng kể trong Bộ luật Hình sự hiện hành, đặc biệt là liên quan đến hình phạt và trách nhiệm hình sự của nhiều loại tội phạm không chỉ làm thay đổi cấu trúc nội dung lý thuyết mà còn tác động trực tiếp đến nhận thức, năng lực thực hành và kỹ năng vận dụng pháp luật của sinh viên. Do đó, việc thiết kế một chương trình đào tạo mới và phù hợp hơn là cấp bách và tất yếu, nhằm bảo đảm sinh viên được tiếp cận đầy đủ, kịp thời các quy định hiện hành, đồng thời hình thành khả năng phân tích, đánh giá và áp dụng pháp luật một cách hiệu quả trong thực tiễn nghề nghiệp, đáp ứng yêu cầu hội nhập và đổi mới trong lĩnh vực đào tạo luật hiện nay.

5.2. Chủ động rà soát và điều chỉnh nội dung theo hướng gắn kết chặt chẽ với thực tiễn và định hướng ứng dụng nghề nghiệp

Các cơ sở đào tạo luật cần chủ động rà soát và điều chỉnh nội dung môn Luật hình sự theo hướng gắn kết chặt chẽ với thực tiễn và định hướng ứng dụng nghề nghiệp. Đây là yêu cầu thiết yếu trong

quá trình xây dựng khung chương trình đào tạo mới, biên soạn giáo trình và cập nhật tài liệu tham khảo, nhằm đảm bảo rằng nội dung giảng dạy phản ánh đầy đủ, chính xác các quy định sửa đổi, bổ sung của Bộ luật Hình sự hiện hành. Đồng thời, việc này còn giúp sinh viên hình thành năng lực phân tích, đánh giá và vận dụng pháp luật trong thực tiễn, góp phần nâng cao chất lượng đào tạo và chuẩn bị nền tảng vững chắc cho nghề nghiệp tương lai trong lĩnh vực pháp lý.

5.3. Tăng cường liên kết giữa nhà trường và các cơ quan thực tiễn tư pháp

Tăng cường liên kết giữa nhà trường và các cơ quan thực tiễn tư pháp đóng vai trò then chốt trong nâng cao chất lượng đào tạo và đáp ứng nhu cầu của thị trường lao động trong lĩnh vực pháp luật. Để đạt được mục tiêu này, cần xây dựng cơ chế hợp tác chặt chẽ giữa các cơ sở giáo dục luật và các cơ quan thực tiễn tư pháp như tòa án, viện kiểm sát, cơ quan điều tra, văn phòng luật sư, v.v. Sự hợp tác này không chỉ giúp làm phong phú quá trình dạy và học, mà còn tạo điều kiện để sinh viên tiếp cận trực tiếp với thực tiễn, nâng cao khả năng vận dụng kiến thức pháp luật vào các tình huống cụ thể. Mô hình này đặc biệt quan trọng đối với môn Luật hình sự, đồng thời cũng mang lại lợi ích thiết thực cho nhiều lĩnh vực pháp luật khác.

Nghiên cứu đã phân tích sâu sắc sự vận động của chính sách hình sự Việt Nam qua Luật sửa đổi, bổ sung Bộ luật Hình sự số 86/2025/QH15, từ đó xác định rõ yêu cầu đổi mới cấp bách trong đào tạo Luật Hình sự. Bài viết thiết lập cơ sở lý luận khẳng định mối quan hệ biện chứng giữa sự thay đổi của pháp luật hình sự và sự đổi mới giáo dục pháp luật. Những sửa đổi, bổ sung của Bộ luật Hình sự hiện nay không

chỉ đáp ứng yêu cầu hoàn thiện pháp luật mà còn thể hiện quyết tâm của Nhà nước trong nâng cao hiệu quả phòng, chống tội phạm và xây dựng hệ thống pháp lý hiện đại. Các thay đổi này tác động trực tiếp đến đào tạo luật, đặc biệt là môn Luật hình sự - môn học quan trọng trong việc hình thành tư duy pháp lý và năng lực nghề nghiệp của sinh viên. Từ những đổi mới trong chính sách hình sự, bài viết khẳng định sự cần thiết phải điều chỉnh phương pháp giảng dạy theo hướng thực tiễn, hiện đại và phù hợp nhu cầu thị trường lao động. Việc đổi mới này vừa bảo đảm tính khoa học, vừa tăng cường kỹ năng thực hành và khả năng vận dụng pháp luật. Đổi mới phương pháp dạy học Luật hình sự không chỉ phục vụ việc cập nhật pháp luật mà còn nâng cao chất lượng đào tạo cử nhân luật. Đây là nhiệm vụ lâu dài, cần sự phối hợp giữa cơ sở đào tạo và các cơ quan tư pháp nhằm xây dựng đội ngũ nhân lực pháp lý đáp ứng yêu cầu thực tiễn.

Tài liệu tham khảo

- [1]. Đào, T. U. (2000). *Luật hình sự Việt Nam. Quyển 1 - Những vấn đề chung*. Nxb Khoa học xã hội, Hà Nội.
- [2]. Hoài Nam. (2025). *Chủ động cảnh giác, phòng ngừa, đấu tranh với tội phạm lừa đảo trên không gian mạng*. Cổng thông tin điện tử Công an tỉnh Ninh Bình. <https://congan.ninhbinh.gov.vn/chu-dong-canh-giac-phong-ngua-dau-tranh-voi-toi-pham-lua-dao-tren-khong-mang>.
- [3]. Học viện Khoa học xã hội. (2019). *Chính sách pháp luật hình sự Việt Nam đối với các tội phạm về chức vụ*. Luận án tiến sĩ.
- [4]. Hồ, N. A. (2022). Một số giải pháp nâng cao chất lượng đào tạo cử nhân luật ở Việt Nam. *Tạp chí điện tử Luật sư Việt Nam*. <https://lsvn.vn/mot-so-giai-phap-nang-cao-chat-luong-dao-tao-cu-nhan-luat-o-viet-nam1665859199-a125232.html>.
- [5]. Khoa Luật (2025). *8 tội danh được đề xuất bỏ phạt tù hình trong hồ sơ thẩm định dự án Bộ luật Hình sự (sửa đổi) năm 2025*. Trường Cao đẳng An ninh nhân dân 1. <https://cdannd1.bocongan.gov.vn/news/blog/5660/8-toi-danh-duoc-de-xuat-bo-phat-tu-hinh-trong-ho-so-tham-dinh-du-an-bo-luat-hinh-su-sua-doi-nam-2025>.

TEACHING METHODS FOR CRIMINAL LAW BASED ON THE NEWLY REVISED CRIMINAL POLICY CONTENTS IN VIETNAM

*Dang Van Cuong*¹

Abstract: *The revision of the Criminal Code is not only an inevitable requirement but also carries significant importance in enhancing the effectiveness of crime prevention and control, as well as in perfecting the legal system in a modern direction, aligned with the processes of integration and sustainable development. Alongside these changes, there is an urgent need to innovate the content and teaching methods of Criminal Law within the Bachelor of Laws curriculum, ensuring that students are equipped, in a timely and comprehensive manner, with legal knowledge and reasoning appropriate to the new legal context. This article examines criminal law teaching methods grounded in updated criminal policy content in Vietnam and, based on this analysis, proposes practical, contextually relevant approaches to develop effective teaching methods.*

Keywords: *criminal, criminal law, teaching methods, updated content*

¹ Thuy Loi University